

מסורת הש"ס

(א) ונכנסו ע. ושי"ג, (ב) קדושים עד. עח: ע"ב, קמ: א [וע"ע חו"מ] קדושים: סב: ד"ה גר, (ד) ש"ן לעומר הקודם, (ה) ז"ל ואלו ס"ים מ"א, *

תורה אור השלם

1. וצאצא את שפטיכם בעת ההוא לאמר שמע בין אדוכם השפטים צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו: דברים א טו 2. כי את הברך בן השנואה יביר ללחך פי לוי שנים בכל אשר יצאצא לו כי הוא ראשית אביו לו משפט הברכה: דברים כז כ

גליון הש"ס

גמ' א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך. ע' מנוונת ה' ע"ב מ"ה' ה'י שאלתי: שם ו'א' אתה נאמן לפסול את בניך. ע' לעיל סה ע"ב מ"ה' ה'י נ' יוסף: תוס' (א) ה"ה במוחזק לך וכו' דרוב הבאין וכו'. ע"ן ירושלמי רפ"ג ד"ה ונקבץ עדה ע"ב: תוס' (א) נאמן אתה לפסול וכו' דמשו' נפשיה החיבה דאבוהא. ע"ה מגדלי סוף פירוק:

הגהות הב"ח

(א) גמ' קמ"ל בארבעים אל: לו (ב) שם ה'א' כתיב בארבעים ה'אל: (א) רש"י ד"ה מוכחי גרו: א"ל (ד) תוס' ד"ה משפט (נעמוד הקודם) א"ל ליה כדלעיל. ר"ב ע"י פסוקים ב' ע"ב מ"ה' דכ"ה ה"ל: (א) כ"ה במוחזק וכו' כדפי' לעיל. ר"ב כ"פ ע"י דף כה ע"ב ד"ה למה: *

הגהות הגר"א

[א] גמ' מעמך. ז"ל מלחכם (דכתיב נמו' וכו') יגור כ"י הגר אלחכם וכו' כמות כהנים ומ"ש רש"י ה"ה ממו: [ב] רש"י ד"ה מעמך ט' עד ס"ה: נמחק: *

מוסף רש"י

יביר. קמ"ל ימילא א"ל (רש"י ב"ב כ"ב). נאמן אדם לומר זה בני בכור. ואף על פי שמחוקק אחר כפניו (שם) בני בן גרושה הוא. לאחר שגזרתי המוכיחה וילך לו זה. לא שגזר אשה גרושה אפסול הוא מדמכתי יביר, מה לי כבוד מה לי לנכר אחר (שם) בן גרושה הוא. וחלל הוא או בן חלוצה הוא. בן חלוצה חלל מדרבנן. גרידה חלוצה או גרושה ואפי"ן נכדו גרושה אפסול עגלמה (ע"ל כ"ד). מדמכתי ואלה גרושה, ה'א' תמינץ הס' דקמ"ל אפסול עגלמה (ב"ב שם). והכ"א אינו נאמן. לא ככור ולא כחלל וכו' שמוחזק כחבר שהוא צבור, וקמ"ל מנין צריך היכר, כגון שגזר מחדש כחלל ואין מוחזק כחבר כחלל מנין מי הכבור ומי הפסול הם וה'א' אב מתינץ (שם).

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

כל מקום שאסך. ולקמן פריך הא אפיקתיה: לר"ך להציל ראי. שבצ"ד נגמירי שמה גבשוני מהול הוא ומשום שגזח דל"י הוא דקאמר הכי ומשקר: ה"ג מהו דסימא לא ניהמניה: [ב] מעמך. גר ותושב וחי עמך (ויקרא כה): דליכא עובד. דפסק חלצ' ודש: דקמסייעי קרלי. דהא עמך כל

מקום שאסך משמע ואפילו צאריך וצאלכס למה לי אלל לאו ארליה קאי דצאריך לר"ך להציל רליה ולל בחולה לארץ: מוכתיב (א) גר אלל ושפטתם מכלן אמר ר' יהודה גר צעי בית דין: יכיר. את הכור בן השנואה יכיר: יעינו לאחריס. שסם אין צ"ד מכירס אותו נאמן עליו אצוי לומר זה בני ככור ליטול פי שנים: בן גרושה הוא. וכהן חלל הוא: ואין עדום לעובד כוכבים.

הואלי ובניך מוחזקין בכשרות אין אתה נאמן להעיד עליהן ולפסולן: לפסול אס בניך. דנפקא לן מיכיר וליכא כרז נחמן. דאמר לדבריו עובד כוכבים הוא ואין עדות לעובד כוכבים ואפילו אצנים לא מתימן: והפניא כרזינא. דנאמן הוא על בנו קטן שאין לו בנים וקס"ד דהא מתני' בגר שגז' ואמר גר אני קמייירי: הסיא. דקמני נאמן הוא על בנו קטן: לענין יכיר. תניא אהסיא מתני' דיכיר קאי דקמני וכשם שנאמן אדם לומר זה בני ככור כך נאמן לומר זה בני בן גרושה ועלה קמני דנאמן הוא על הקטן דהא ישראל הוא ויש לו עדות והמורה האמינתו על בנו ולא על בן בנו אלל גבי גר אפילו אצנו לא מתימן דאין עדות לעובד כוכבים: וסחופין. פסלים וכפופין כמו סחופין כסא (שם דף סו:): כפיי"ת הכלי: ואינו כדאי. ואינו ראוי להסתפק צרנתו ומי יתן ואוכה לך: ומודיעים אופו. לקמן מפרש טעמא דכולה מתני': לא

או בן חלוצה הוא וחכ"א אינו נאמן עובד כוכבים אתה ואין עדות לעובד כוכבים רבינא אמר הכי קאמר ליה יש לך בנים הן יש לך בני בנים הן א"ל נאמן אתה לפסול בניך ואי אתה נאמן לפסול בני בניך תניא גמי הכי ר' יהודה אומר יהאמן אדם לומר על בנו קטן ואין נאמן על בנו גדול ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן לא קמן קמן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קמן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן והלכתא כוותיה דרב נחמן בר יצחק והתניא כוותיה דרבינא יהוא לענין יכיר איתמר תנו רבנן יגר שבא להתגייר בזמן הזה אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע שישאל בוזמן הזה דוויים דחופים סחופים ומזורפין ויסורין באין עליהם אם אומר יודע אני ואינו כדאי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני ומודיעין אותו ענישן של מצות אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש ברת חללת שבת אי אתה ענוש סקילה ועכשיו אכלת חלב ענוש ברת חללת שבת ענוש סקילה וכשם שמודיעין אותו ענישן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן אומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים וישאל בוזמן הזה אינם יכולים לקבל

אין לי אלא בארץ בח"ל מנין תלמוד לומר אתך בכל מקום שאתך אם כן מה ת"ל בארץ בארץ צריך להביא ראיה בח"ל אין צריך להביא ראיה דברי ר' יהודה וחכמים אומרים בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה בא הוא ועדיו עמו קרא למה לי אמר רב ששת דאמרי שמענו שנתגייר בב"ד של פלוני סד"א לא ליהמנייהו קמ"ל (א) בארץ אין לי אלא בארץ בח"ל מנין ת"ל אתך בכל מקום שאתך והא אפיקתיה חדא מאתך וחדא [א] מעמך וחכ"א בין בארץ בין בח"ל צריך להביא ראיה ואלא הא כתיב (א) בארץ ההוא מיבעי ליה דאפילו בארץ מקבלים גרים דסד"א משום טיבותא דארץ ישראל קמגיירי והשתא נמי דליכא טיבותא איכא לקט שכחה ופאה ומעשר עני קמ"ל א"ר חייא בר אבא אמר ר' יוחנן אהלכה בין בארץ בין בח"ל צריך להביא ראיה פשיטא (א) יחיד ורבים הלכה כרבים מהו דתימא מסתבר טעמא דרבי יהודה דקמסייעי ליה קראי קמ"ל ת"ר יושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו מכאן א"ר יהודה גר שנתגייר בב"ד הרי זה גר בינו לבין עצמו אינו גר מעשה באחד שבא לפני רבי יהודה ואמר לו נתגיירתי ביני לבין עצמי א"ל רבי יהודה יש לך עדים אמר ליה לאו יש לך בנים א"ל הן א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך ויאי אתה נאמן לפסול את בןך [ומי] א"ר יהודה אבנים לא מהימן (א) והתניא יכיר יבירונו לאחריס מכאן א"ר יהודה נאמן אדם לומר זה בני בכור וכשם שנאמן לומר זה בני ככור כך נאמן לומר בני זה בן גרושה הוא או בן חלוצה הוא וחכ"א אינו נאמן עובד כוכבים אתה ואין עדות לעובד כוכבים רבינא אמר הכי קאמר ליה יש לך בנים הן יש לך בני בנים הן א"ל נאמן אתה לפסול בניך ואי אתה נאמן לפסול בני בניך תניא גמי הכי ר' יהודה אומר יהאמן אדם לומר על בנו קטן ואין נאמן על בנו גדול ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן לא קמן קמן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קמן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן והלכתא כוותיה דרב נחמן בר יצחק והתניא כוותיה דרבינא יהוא לענין יכיר איתמר תנו רבנן יגר שבא להתגייר בזמן הזה אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע שישאל בוזמן הזה דוויים דחופים סחופים ומזורפין ויסורין באין עליהם אם אומר יודע אני ואינו כדאי מקבלין אותו מיד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני ומודיעין אותו ענישן של מצות אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש ברת חללת שבת אי אתה ענוש סקילה ועכשיו אכלת חלב ענוש ברת חללת שבת ענוש סקילה וכשם שמודיעין אותו ענישן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן אומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים וישאל בוזמן הזה אינם יכולים לקבל

דבר תורה חד נמי כשר הכא מדמין לגזילות וחצלות דבעינן שלשה לכ"ע ור' יוחנן דהכא אית ליה צהדיא (א) צירושלמי דשנים שדנו אין דיניהם דין וא"ת ואנן היכי מקבלין גרים הא בעינן מומחין וי"ל דשליחתייהו עבדינן דמשמע נמי בשליחי המגרש (גיטין דף פח: ושם) וכמו שחשו לנעילת דלת צפני לווין חשו נמי לנעילת דלת צפני גרים (א): (א) במוחזק לך. אומר רבינו תם לדוקא דדדיעין דהוא עובד כוכבים מעיקרא דלי לא הוה ידעינן מהימן מנו דלי צעי אמר ישראל אני דמהימן דמשמע צריש מסכת פסחים (דף ג: ושם) גבי ההוא עובד כוכבים דהוה סליק ואפילו פסחים צירושלים ואין לומר שאני התם דהוה סמכי ארובא דהוה ישראל דהא בכל מקום נמי איכא רובא * דרוב הצדיק לפניו בתורת ידות ישראל הם ועוד ראיה משמעין דאמר ליה ר"י אי אתה נאמן לפסול את בניך ואיכו גופיה כשר אלל דשוי נפשיה חמיכה דאיסורא אלל אס צא על צת כהן לא פסלה כדפי' לעיל (א) ומהסיא דלעיל (דף מה). דל"ל זיל גלי אין ראיה שמה לא הוי צודקס אלל אס הוא ישראל אס לאו אלל דמשפחתו לא הוי צודקין: גרים ואע"ג דחזנת הגוף היא צעיר ריבויא כיון דכתיב צאריך כדאשכחן כסוף פ"ק דקידושין (דף נח:): גבי שילוח עצדים והשטמת כספים הרי נמי צאריך לא שישנין דלמא דלרי צבו משום דליכא שגחא דלרץ ישראל: מהו דתימא לא אהימניהו. ויש ספרים דגרסי מהו דתימא ליהמניהו וה"פ ליהמניהו כעד מפי עד: י"ש לך עדים. פירוש שנתגיירת צינך לצינך עמך ומימא מיהא אי הא דבעינן ג' היינו דוקא לכתמלה אלל דיעבד חד נמי כשר א"כ אס יש לו עדים לאו צינו לצינ עמנו הוא: נאמן אתה אפסול עצמך בו. היינו דוקא צמילי דמשווי נפשיה חמיכה דאיסורא אלל אס צא על צת כהן לא פסלה כדפרישית לעיל כסוף פ"ק שני (דף כה: ושם) וא"ת היכי דמי אס אשמו עובדת כוכבים ממה נפשך צינו פסולים דאין קרו צנך אלל צנה ואס הימא אשמו ישראלית ממה נפשך צינו כשרים דקי"ל (לעיל דף מה). עובד כוכבים ועבד הצא על צת ישראל הולד כשר וכי תימא נהי דממור לא הוי פגום מיהא הוי הא השמא נמי דאין נאמן פגומין הס דר"י אית ליה צפרק עשרה יוסקין (קדושין עו). דבת גר זכר צת חלל זכר וי"ל דקסבר ר"י עובד כוכבים ועבד הצא על צת ישראל הולד ממור דצפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נג. ושם) אמר דר' יהודה (א) אליהו מפרשיש מפרש דנפקא לן אדם לומר זה בני ככור דנאמן אדם לומר זה בני ככור אפי' על תינוק צין הבנים וכשאומר על הקטן שהוא ככור א"כ הרשון ממור אלמא דנאמן לפסולו וה"י דנאמן לומר שהוא בן גרושה: ואין עדות לעובד כוכבים. ועל עמנו נאמן משום דשוי נפשיה חמיכה דאיסורא: ואין אתה נאמן אפסול בני בניך. אומר ר"י דה"פ נאמן אתה לפסול בניך פי' כשאין לו בנים ואין אתה נאמן לפסול בני בניך כשיש לו בני בנים אין נאמן לפסול אפי' צינו דאין סברא לומר שיהיו צינו פסולים ובני צינו כשרים וכן משמע דקאמר ואין אדם נאמן על בנו גדול ומפרש כשיש לו בנים משמע דאבנו נמי לא מהימן: והר"ב תא דרב נחמן בר יצחק. משמע דלכה כר"י דנאמן אף לפסול צינו לדוקא משום דאין עובד כוכבים ולא כוונה שפירש רבינו תם דאין הלכה כר"י כהוא אלל כשפוסל אחריס על ידי הכרת ככור אלל בלל הכרת ככור לא דאין יכולות צפרסת (א) וירא נמי דקדק מהך דשמעין דככל ענין הלכה כר"י יהודה: מטבילין

מזו. פרק רביעי יבמות

קבו א מ"י פ"ג מהל' אסורי ביאה הל' ז סמך לאון קמו טושיע י"ד ס"י רמך ספיקי י: קבב ב מ"י שם הלכס ח טושיע שם ס"י"א: קבב ג מ"י פ"ב מהל' מלחמת הלכס יד סמך עשין לו טושיע ח"מ סימן רעו ספ"י י: קל ד מ"י פ"ו מהל' אסורי ביאה הל' טו סמך לאון קמו: קלא ה ו מ"י שם הל' טו וסמך שם טושיע אה"ע סימן ד ספיקי טו: קלב ז מ"י שם הל' יד וספ"ד הל' א סמך לאון קמו טושיע י"ד סימן רמך ספיקי י:

תוס' חדר קמבאי

וכבר כתבתי מזה כל הצורך כפ"רא דמילה: א"ר יוחנן בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה כשהוא מוחזק בעובד כוכבים אבל אם אינו מוחזק א"צ להביא ראיה. הנה שאמר הוא הפה שהתיר דאי בעי אמר ישראל אני מאבותי. וראיה לדבר ההוא עובד כוכבים דהוה אכיל פסחים בירושלים כפרק קמא דפסחים: מעשה באחד שבא לפני ר' יהודה וא"ל נתגיירתי ביני לבין עצמי וכו' פי' לא היו מוחזקים בו שהוא עובד כוכבים דא"כ היה צריך להביא ראיה עליו ועל בניו אלא היו מוחזקים על שהיה גר. ושאל לו ר' יהודה יש לך עדים כלי' יש לך עדים שנתגיירת בין לבין עצמך אפילו בניו פסולים ואם יש עדים שנתגיירת בפני בניו ע"ה בפנייה קבל עליו עול מצות שהוריעהו [הרי] הוא גר ממור הוא עצמו כשר ומייר שנתגייר הוא ובניו דאם נתגייר הוא לבדו וכו' אית' על גירות או על בת ישראל הרי בניו כשרים. דקי"ל עכ"ה ועבר הבא על בת ישראל הולד כשר ואם לבתה האמר ר' יהודה בת גר זכר כבת חלל זכר. והוכיח דאמרי שהיו שמענו שנתגייר בב"ד פלוני מתימין ליה. תניא א"ר יהודה נאמן הוא על בנו קטן לאמר שהוא בן גרושה או בן חלוצה ואינו נאמן על בנו גדול. א"ר חייא בר אבא א"ר (שמעון) יוחנן לא קמן קמן ממש ולא גדול גדול ממש אלא קמן ויש לו בנים זהו גדול גדול ואין לו בנים זהו קטן כלומר נאמן הוא על בנו כשאין לו בנים אבל אם יש לו בנים אינו נאמן אפלו אבנו דאביריה המניה רחמנא ולא אבר בריה: (א) דעמו דדיעבד אפי' נקבלת על מצות גדרה ה' כתיב צ"ד מני סגו ועי' טושיע י"ד סימן רמ"ח ספיקי י:

דעמו דדיעבד אפי' נקבלת על מצות גדרה ה' כתיב צ"ד מני סגו ועי' טושיע י"ד סימן רמ"ח ספיקי י: